

γωνίδος ὁ, ἐνιαχ. γωνίδους "Ἰμβρ. Λήμν.

Μεγεθ. τοῦ οὗς. γωνίδα. Διὰ τοῦ σχηματισμὸν βλ. Ν. Ἀνδριώτ., Ἀθηνᾶ 42 (1930), 186.

Μέγα τεμάχιον ἄρτου ἐκ τῆς περιφέρειας αὐτοῦ ἐνθ' ἄν. Συνών. ἀγκωνάρα, γωνίδα 1, γωνιδάρα. γωνιδούκλα.

γωνιδούκλα ἡ, ἐνιαχ. ὠνιδούκλα Νάξ. (Ἀπόρωνθ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γωνίδα καὶ τῆς μεγεθ. καταλ. -οὐκλα. Γωνιδος, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθα καὶ συνών.

γωνιέτσα ἡ, Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γωνιὰ καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -έτσα. Μικρὰ γωνία οἰκίας. Συνών. γωνίτσα 1.

γωνικέλλα ἡ, ἀμάρτ. γωνιτέδ-δα Καλαβρ. (Βουν.) Πιθαν. ἐκ τῶν οὗς. γωνιὰ καὶ κέλλα. Πβ. παρ-α-κέδ-δα.

Κόγχη, οἰκίσκος, καταφύγιον: Ὁρδίνεσπε νὰ κάμουνσι μίαν γωνιτέδ-δα 'ς τὴν -νάτσα τῶν νὰ βάλουνσι δὴν γυναι-καν δον ἐτῶνός - σου (διέταξε νὰ κάμουν μίαν κόγχην εἰς τὴν πλατεῖαν καὶ νὰ βάλουν ἐκεῖ μέσα τὴν γυναῖκα του). β) Ἐκκλησιδίων: Ἐτῶν πού γοναίν-νει ἔδει μίαν γωνιτέδ-δα (ἐκεῖ πού βγαίνει, ἐν. ὁ δρᾶκοντας, ἔχει ἓνα ἐκκλησάκι). Ἀρ-ρίβεσκε ἐτῶν πού εἶδε τὴν γωνιτέδ-δα (= ἐφθασεν ἐκεῖ πού ἦτο τὸ ἐκκλησάκι).

γωνιοδέτης ὁ, ἐνιαχ. γωνιοδέτης "Ἴος κ.ά.

Ἐκ τῶν οὗς. γωνιὰ καὶ δέτης. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. γωνιγοδέτης εἰς ἔγγραφον τοῦ 17ου αἰ. ἐκ Μυκόνου. Πβ. Γ. Πετροπ., Νοταρ. Πράξ. Μυκόνου, 114.

Μικρὰ δοκός, ἡ ὁποία στηρίζεται ἐγκαρσίως ἐπὶ τῶν δύο καθετῶν τοίχων οἰκίας καὶ ἐναντι τῆς ὑπ' αὐτῶν σχηματιζομένης στερεᾶς γωνίας εἰς τρόπον, ὥστε νὰ ἀποτελῇ τὴν ὑποτείνουσιν τοῦ σχηματιζομένου ὀρθογωνίου τριγώνου, χρησιμεύει δὲ ὡς στήριγμα δοκοῦ, ἥτις, βραχυτέρα τῶν ἄλλων, δὲν ἐξικνεῖται μέχρι τοῦ ἀπέναντι τοίχου ἐνθ' ἄν.

γωνιοκόλι τό, ἀμάρτ. γωνιοκόλιν Πόντ. (Κερασ.) γωνιόκ' Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τῶν οὗς. γωνιὰ καὶ κόλος.

1) Βάσις βράχου Πόντ. (Κερασ.) 2) Ὑπώρεια ὄρους Πόντ. (Χαλδ.): Ἄσμ.

Κι ὄντας ἐμ'να μικρὸν παιδὶν κι ὠρᾶσα τ' ἀρόπα,
'ς τὰ ψηλά, ψηλά βόδκιζα 'ς τὰ χαμηλά ἐλάλ'να,
ὠρᾶσα καὶ τὸν Γιαγκάζ' αὐτοῦ 'ς σὰ γωνιοκόλα
(ἐλάλ'να = ὠδήγουν, ὠρᾶσα = ἐφύλαττον).

γωνιολίθαρο τό, ἐνιαχ. γωνιολίθαρον Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν. Ἀρτοτ.)

Ἐκ τῶν οὗς. γωνιὰ καὶ λίθαρι.

Ἐκάστη τῶν λιθίνων πλακῶν, αἱ ὁποῖαι στερεοῦνται ἡμι-κυκλικῶς εἰς τὸν πρὸ τῆς ἐστίας χώρον, διὰ νὰ συγκρατοῦν τὰ ξύλα, τὰ κάρβουνα καὶ τὴν τέφραν ἐνθ' ἄν.: Βγῆνι τοῦ γωνιολίθαρου κι δὲ στέκουντι τὰ ξύλα 'ς τ' γωνιὰ Στερελλ. (Αἰτωλ.) Συνών. γωνιολίθι 2, γωνιόπλακα.

γωνιολίθι τό, ἐνιαχ. γωνιολίθι "Ἡπ. (Ξηροβούν. Ριζοβ. κ.ά.) — Κ. Χατζοπ., Ἀγάπη, 4. Μποέμ, Ἀγριοιούλ., 24 Π. Βλαστ., Ἀργώ, 265 γωνιολίθ' "Ἡπ. (Ἑλληνικ. Πλατανοῦς. Χουλιάρ. κ.ά.) Θεσσ. (Ἀργιθ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.

Γραν. Εὐρυταν.) γ'ωνιολίθ' "Ἡπ. (Ραδοβύζ.) γωνιολίθου Στερελλ. (Αἰτωλ. Καρπεν. κ.ά.) Πληθ. γωνιολίθρια "Ἡπ. (Δωδών.)

Ἐκ τῶν οὗς. γωνιὰ καὶ λίθος.

1) Ἡ ἐπὶ τοῦ δαπέδου τῆς ἐστίας λιθίνη πλάξ, ἐπὶ τῆς ὁποίας καίουν τὰ ξύλα Θεσσ. (Ἀργιθ. Γραν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.): Ρίξι ξύλα 'ς τοῦ γωνιολίθ' Ἀργιθ. Γιὰ γωνιολίθου κἀν' αὐτὸ τοῦ λ'θάο', μὴν τοῦ πιτᾶς Αἰτωλ. Συνών. γωνιόπλακα. β) Κατὰ συνεκδ., ἡ ἐστία "Ἡπ. (Ξηροβούν. Ριζοβ. κ.ά.) Στερελλ. (Γραν. Καρπεν. κ.ά.) — Κ. Χατζοπ., Ἀγάπη, 4. Μποέμ, Ἀγριοιούλ., 24 Π. Βλαστ., Ἀργώ, 265: Δὲν ἀφίβ' οὐ γέροντας τοῦ γωνιολίθ' Γραν. || Ποίημ.

Καὶ γωνιολίθι μέσα μου γιὰ σένα ἤθελε στήσω,
γιὰ νὰ ζεσταίνεσαι ἀπὸ τὰ τραχιά βορίσματα

Π. Βλαστ., ἐνθ' ἄν. 2) Ἐκάστη τῶν λιθίνων πλακῶν, αἱ ὁποῖαι τοποθετοῦνται πρὸ τῆς ἐστίας, διὰ νὰ συγκρατοῦν τὰ ξύλα, τὰ κάρβουνα, τὴν τέφραν κ.λ.π. "Ἡπ. (Δωδών. Ἑλλη-ληνικ. Ξηροβούν. Ριζοβ. Πλατανοῦς. Χουλιάρ. κ.ά.) Θεσσ. (Ἀργιθ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Γραν. Εὐρυταν. Καρπεν. κ.ά.): Ἐκεῖ 'ς τὸ γωνιολίθι κάτσε νὰ ζεσταθῇς καλὰ Ριζοβ. Μὴ βγῇ ἡ φουτιά ὅξου ἀπὸ τὰ γωνιολίθρια Δωδών. Συνών. γωνιολίθαρο, γωνιόπλακα. β) Μεταφ., ὁ παρὰ τὴν ἐστίαν ραθυμῶς, ὡς βαρὺς λίθος, καθήμενος "Ἡπ. Αὐτὸς εἶναι κακὸ γωνιολίθι, δὲν ταράζει ἀπὸ τὸν τόπο τ'. 3) Ἡ οἰκία, ὡς τόπος οἰκογενειακῆς θαλπωρῆς Στερελλ. (Αἰτωλ. Γραν.): Παντρέψ' νὰ βρῇς γωνιολίθ' Γραν. Θὰ πάον νὰ πιθάνου 'ς τοῦ γωνιολίθ' μ' Αἰτωλ. Συνών. γωνιὰ 13.

γωνιόξυλο τό, ἐνιαχ. γωνιόξυλο Ζάκ. (Κερ.) γωνιόξυλου Μακεδ. (Πάγγ. κ.ά.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) βωνιόξυλο Ρόδ. γωνιόξυλος ὁ, Βιθυν.

Ἐκ τῶν οὗς. γωνιὰ καὶ ξύλο.

1) Ἐκαστὸν ἐκ τῶν κυρτῶν ξύλων, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὴν βάσιν τῆς γωνιᾶς, ἥτοι τῆς ἐστίας, κατασκευαζομένης κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον: Ταῦτα στηρίζονται ἐπὶ τῶν δοκῶν τοῦ πατώματος καὶ περὶ τὸ μέσον αὐτοῦ, τιθέμενα δὲ τὸ ἐν πλησίον τοῦ ἄλλου, καὶ μετὰ τὸ ἀνοίγμα τῆς καμπύλης ἐστραμμέ-νον πρὸς τὰ ἄνω σχηματίζουν κοιλότητα αὕτη πληροῦται ἄμμου καὶ ἐπιστρώνεται διὰ λιθίνων πλακῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀνάπτεται τὸ πῦρ Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀρτοτ.) 2) Τὸ ξύ-λον, ἡ σανὶς ἡ χωρίζουσα τὴν ἐστίαν ἀπὸ τὸν λοιπὸν χώρον τοῦ δωματίου Ρόδ. 3) Τὸ παρὰ τὴν ἐστίαν σκαμνίον Ζάκ. (Κερ.): Πῆγε κ' ἔρριξε τὸ γωνιόξυλο 'ς τὴ φουτιά καὶ κἀη-κε. 4) Μεταφ., ὁ ἡλίθιος Βιθυν.

γωνιόπιτρα ἡ, ἐνιαχ. γωνιόπιτρα Λέσβ.

Ἐκ τῶν οὗς. γωνιὰ καὶ πέτρα.

1) Ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος. Συνών. ἀγκωνάρι 2. Πβ. γωνιὰ 9. 2) Μεταφ., ἡ προῖξ εὐμαρείας ἐνιαχ.: Βρεῖ ἀχμάξ', π' σὲ γυρεῦγαν νύφης οὐλοῦν γωνιόπιτρες, τσί σὺ πῆγες 'ὰ μ' κ'βανήρ'ς τοῦ γυμνοπούλλ' ἐδίου (ἀχμάκης = βλάξ, γυμνοπούλλ' = γυμνοπούλλι, μεταφ. κόρη ἐνδε-εστάτη) Λέσβ.

γωνιόπλακα ἡ, ἐνιαχ. γωνιόπλακα "Ἡπ. γωνιόπλακα Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τῶν οὗς. γωνιὰ καὶ πλάκα.

Ἐκάστη τῶν λιθίνων πλακῶν, διὰ τῶν ὁποίων στρώνουν τὸ δάπεδον τῆς ἐστίας ἐνθ' ἄν.: Ἐνα φόρτωμα γωνιόπλα-κες. "Ἡπ. Συνών. γωνιολίθαρο, γωνιολίθι 2.

